

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ 01 ” 09 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія самопізнання та саморозвитку

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки _____ всі напрями підготовки

інститут, факультет, відділення Інститут людини
(назва інституту, факультету, відділення)

2014 – 2015 навчальний рік

Робоча програма «Психологія самопізнання та саморозвитку» для студентів всіх напрямів підготовки.

Розробники: Сергєєнкова Оксана Павлівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

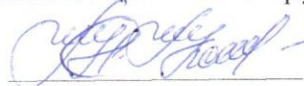
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Протокол від “29” серпня 2013 року № 1

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

 (О.П. Сергєєнкова)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія самопізнання та саморозвитку» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою загальної, вікової та педагогічної психології на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до блоку вибіркових дисциплін навчального плану.

Нагальним завданням системи професійної підготовки майбутніх педагогів різного освітнього поля має бути сприяння їх особистісному розвитку, культивування потреби у постійному самовдосконаленні, яке є неможливим без самопізнання. Завдяки активності самопізнання особистість перестає бути продуктом зовнішніх обставин, набуває здатності до саморозвитку, самотворення, самоактуалізації

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, зміст навчального матеріалу дисципліни «Психологія самопізнання та саморозвитку», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

1. Цілі і завдання дисципліни

Мета: створення умов для соціального, культурного та професійного самовизначення особистості шляхом підвищення рівня психологічної культури, усвідомлення кожним власної індивідуальності та володіння механізмами самопізнання, саморозвитку та самореалізації.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними поняттями психології самопізнання та саморозвитку;
- формування усвідомленої мотивації до власного удосконалення, саморозвитку та самореалізації;
- показати значення самопізнання в житті людини;
- ознайомити з основними теоретико-методологічними підходами та діагностично-методичними засадами психології самопізнання та саморозвитку;
- продемонструвати значення соціально-психологічних чинників, що впливають на формування особистості протягом життя;
- підготувати студентів до самостійного дослідження та прийомів інтроспекції в галузі самопізнання та саморозвитку, вироблення готовності до впливу стресогенних факторів зовнішнього середовища.

2. Місце дисципліни в учбовому процесі

Навчальна дисципліна «Психологія самопізнання та саморозвитку» відноситься до курсів по вибору.

Внаслідок опрацювання змісту навчальної дисципліни «Психологія самопізнання та саморозвитку» студенти повинні *знати:*

- сучасні теорії та концепції самопізнання та саморозвитку особистості;
- значення самопізнання та саморозвитку в житті людини;
- основні сфери самопізнання та саморозвитку;
- шляхи професійного самопізнання та створення умов кар'єрного успіху;
- мотиви, способи, цілі механізми самопізнання та саморозвитку;
- соціально-психологічні підходи і діагностичні методи самопізнання та саморозвитку;
- значення діяльності психолога з підвищення потенційних ресурсів і адаптаційних можливостей людини;

вміти:

- виявляти і аналізувати детермінанти змін психічних станів, психічних явищ, поведінкових виявів особистості в різних життєвих ситуаціях;
- визначати особистісні складові шляхів самопізнання та саморозвитку;
- вміти проводити діагностичні заходи інтерпретувати прояви індивідуальності особистості;
- здійснювати комплексні психологічні заходи щодо вироблення особистісних стратегій самопізнання, саморозвитку, самореалізації;

володіти:

- методами психології самопізнання та саморозвитку;
- діагностичним інструментарієм;
- прийомами та механізмами психологічної допомоги, консультування, профілактики;
- професійними знаннями і підходами при рішенні практичних задач.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 36 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Психологія самопізнання та саморозвитку» завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0203 «Гуманітарні науки»	Нормативна	
	Для всіх напрямів підготовки		
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1		Семестр	
Загальна кількість годин – 72		6-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	16 год.	
		Практичні, семінарські	
		12 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота	
		36 год.	
		Індивідуальні завдання	
		4 год.	
		Вид контролю: залік	

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Лабораторних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I. Психологія самопізнання									
1	Загальна характеристика самопізнання особистості	5	5	2		2	1		
2	Самопізнання в онтогенезі	8	8	4		2			
3	Психолого-педагогічний супровід самопізнання	5	5	2		2	1		
	Самостійна робота	18						18	
	Модульна робота	2							2
	Разом	36		8		6	2	18	2
Змістовний модуль II. Психологія саморозвитку									
4	Сутність саморозвитку особистості	6	6	2		2			
5	Саморозвиток та життєвий шлях особистості	7	7	4		2	1		
6	Бар'єри саморозвитку	5	5	2		2	1		
	Самостійна робота	18						18	
	Модульна робота	2							2
	Разом	36		8		6	2	18	2
	Разом за навчальним планом	72		16		12	4	36	4

III. ПРОГРАМА

Модуль 1

ПСИХОЛОГІЯ САМОПІЗНАННЯ

Тема 1. Загальна характеристика самопізнання особистості

Поняття самопізнання. Значення самопізнання в житті людини. Сфери та галузі самопізнання. Свідомість та самопізнання. Способи, засоби, результати самопізнання. Історіогенез феномену самопізнання. Самопізнання в різних наукових течіях: у психосинтезі, у гештальттерапії, релігійна концепція Стародавнього Сходу, суть вчення буддизму, у психоаналізі, в гуманістичній психології.

Основні поняття: самопізнання, саморегуляція, свідомість, індивідуальність, особистість, пізнання, покликання, форма, образ, структура, психосинтез, самопідтримка.

Тема 2. Самопізнання в онтогенезі

Суть самопізнання за різних етапів розвитку людини. Фізична особа - як тілесна організація людини. Соціальна особистість – як визнання в нас особистості з боку інших людей. Духовна особистість – як повне об'єднання окремих станів свідомості. Особистісно-характерологічні особливості: якості особливості і властивості характеру. Мотиваційно-ціннісна сфера особистості: самопізнання в собі власних спонукань. Емоційно-вольова сфера особистості: пізнання своїх емоційних станів. Сфера здібностей і можливостей - аналіз своїх здібностей у різних сферах. Пізнавальна сфера особистості - усвідомлення і розуміння функціонування психічних процесів.

Основні поняття: онтогенез, розвиток, становлення, фізична особа, соціальна особистість, духовна особистість, здібності, можливості, властивості характеру, стани свідомості.

Тема 3. Психолого-педагогічний супровід самопізнання

Шляхи напрацювання вправ для самопізнання на різних етапах розвитку особистості. Зміст тренінгових програм. Свідомість і самосвідомість. Свідомість – здатність людини виділяти себе з навколишньої дійсності. Самосвідомість це можливість виділити своє фізичне. Структура самосвідомості. Повнота-фрагментарність Я-концепції. Глибина-поверховість знань про себе. Гармонійність - конфліктність Я-концепції. Адекватність-неадекватність уявлень про себе. Стійкість - динамічність Я-концепції. Прийняття-неприйняття себе.

Основні поняття: свідомість, самосвідомість, Я-концепції, гармонійність, конфліктність, глибина, адекватність, прийняття, стійкість, тренінг, вправи, супровід.

Модуль 2

Тема 4. Сутність саморозвитку особистості

Суть процесу саморозвитку. Зміст та детермінанти саморозвитку. Становлення, саморозвиток, життєвий шлях особистості. Форми саморозвитку. Індивідуальні прийоми саморозвитку.

Основні поняття: саморозвиток, детермінанти, внутрішній світ особистості, форма, індивідуальність.

Тема 5. Саморозвиток та життєвий шлях особистості

Внутрішній світ людини. Розвиток суб'єктивної реальності. Самоствердження. Самовдосконалення. Самореалізація. Самоприйняття. Самопрогнозування. Життєвий шлях особистості.

Основні поняття: людина, особистість, життєвий шлях, самопрогнозування, самореалізація, самовдосконалення.

Тема 6. Бар'єри саморозвитку

Групи: бар'єрів. Перешкоди на шляху саморозвитку. Примітивний саморозвиток. Емоційний саморозвиток. Усвідомлений саморозвиток. Професійний саморозвиток. Вікові особливості бар'єрів саморозвитку.

Основні поняття: бар'єри саморозвитку, перешкоди, культура саморозвитку, уникнення перешкод.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія самопізнання та саморозвитку»

Разом: 72 год., із них 16 год. – лекції, 12 год. – семінарські заняття, 8 год. – індивідуальна робота, 36 год. – самостійна робота, 4 год. – модульний контроль, підсумковий контроль – залік. Максимальна кількість балів - 194 Коефіцієнт – 1,94

Назва модуля	Психологія самопізнання	Психологія саморозвитку
Кількість балів за модуль	82	112
Теми лекцій	1. Загальна характеристика самопізнання особистості 2,3. Самопізнання в онтогенезі 4. Психолого-педагогічний супровід самопізнання 4 б.	5. Сутність саморозвитку особистості 6,7. Саморозвиток та життєвий шлях особистості 8. Бар'єри саморозвитку 4 б.
Теми семінарських занять	1.Способи і засоби самопізнання 2.Професійне самопізнання 3. Особистісно-орієнтовані стратегії самопізнання 33 б.	1.Форми саморозвитку 2.,3. Шляхи та результати саморозвитку. Психолого-педагогічні технології саморозвитку особистості 33 б
Самостійна робота	Творча робота «Мій шлях самопізнання» 20 б.	Творча робота «Щоденник саморозвитку» 20 б.
ІНДЗ	Тренінг самовдосконалення 30 б.	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25б	Модульна контрольна робота 2 25б

V. ПЛАНИ
СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
Семінар 1. Способи і засоби самопізнання

1. Самопізнання як засіб набуття психічного та фізичного здоров'я.
2. Самоспостереження. Цільове самоспостереження. План спостереження.
3. Психодіагностика та самодіагностика
4. Самоаналіз
5. Моделювання власної особистості
6. Розмова з собою
7. Психологічні притчі у самопізнанні

Семінар 2. Професійне самопізнання

1. Я та професія
2. Кар'єрний шлях особистості
3. Професійні властивості особистості
4. Шляхи професійного самопізнання
5. Особливості професії та результати самопізнання

Семінар 3. Особистісно-орієнтовані стратегії самопізнання

1. Поняття стратегія. Особистісна стратегія.
2. Життєва стратегія людини.
3. Професійна стратегія людини.
4. Усвідомлене самопізнання
5. Вироблення власного шляху самопізнання

Семінар 4. Форми саморозвитку

1. Освіта та самоосвіта в системі становлення особистості
2. Самовиховання та саморозвиток
3. Керівництво у саморозвитку
4. Моделювання життєвих ситуацій
5. Самоменеджмент в саморозвитку

Семінар 5,6. Шляхи та результати саморозвитку.
Психолого-педагогічні технології саморозвитку особистості

1. Технології супроводу саморозвитку на етапах розвитку особистості
2. Особистісно-орієнтовані технології К.Ролжерса
3. Індивідуальні труднощі саморозвитку
4. Психолого-педагогічна допомога у саморозвитку
5. Задоволеність результатами саморозвитку

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Програмою навчального курсу «Психологія самопізнання та саморозвитку» передбачено опрацювання теоретичної та практичної літератури з проблем самопізнання та саморозвитку особистості. Результатом такого є виконання творчих робіт з даними напрямками. Змістом самостійної роботи студентів є:

1. Творча робота «Мій шлях самопізнання», де максимально обґрунтовано слід представити власне бачення проблем самопізнання, окреслення діагностичного підґрунтя визначення проблем, окреслення картини майбутніх кроків щодо їх вирішення.
2. Творча робота «Щоденник саморозвитку». Така форма роботи надасть можливість практично оволодіти прийомами саморозвитку з урахуванням власних можливостей та потенціалу. Перевірити наявний та можливий рівень власної відповідальності, основ самоменеджменту, тайм-менеджменту.

Самостійна робота оцінюється кожна у 20 балів та в системі накопичувальних результатів визначить кінцевий оціночний рівень за дисципліною «Психологія самопізнання та саморозвитку»

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА (навчальний проект)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання — це різновид позааудиторної самостійної роботи студента навчального та навчально-дослідного характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу курсу „Психологія самопізнання та саморозвитку”.

Мета ІНДЗ — самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентів з навчальної дисципліни та розвиток навичок дослідницької роботи.

Зміст ІНДЗ — це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми дисципліни „Психологія самопізнання та саморозвитку», яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих в процесі лекційних і практичних занять.

Види ІНДЗ. Програмою передбачено виконання практичного завдання зі створення власного тренінгу з певного напрямку (за вибором студента) самопізнання та саморозвитку. Така робота передбачає притримування загальних правил створення вправ тренінгового типу, з яким студенти ознайомлені з попередніх курсів загальної психології та педагогіки..

Вимоги до оформлення та написання ІНДЗ

Навчально-дослідна робота передбачає відповіді на теоретичне питання та практичне завдання.

Теоретичне питання передбачає логічне викладення студентом основних положень, детальний аналіз точок зору різних авторів щодо конкретного питання, формулювання власних висновків та узагальнень. Відповідно розкриття теоретичного питання потребує використання основної навчальної та додаткової літератури, аналізу періодичних видань.

Виконання практичного завдання передбачає вміння студента використовувати теоретичні знання з психології особистості, психології самопізнання, саморозвитку в практичній діяльності, нестандартних ситуаціях тощо. Аналізуючи виконання практичної частини роботи, оцінюватиметься вміння студента творчо мислити, орієнтуватися в складних ситуаціях соціальної дійсності, усвідомлення психологічної сутності особистості в соціальному оточенні.

Орієнтовна структура ІНДЗ – теоретична частина науково-психологічного дослідження повинна містити: вступ, основну частину, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Практична частина розкривається в довільній формі після викладу теоретичної.

Оцінювання ІНДЗ.

Виконання ІНДЗ оцінюється до 30 балів.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	4 бали
2.	Складання плану дослідження	2 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	4 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	6 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	4 бали
	Разом	30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	Відмінно
Достатній	22-27	Добре
Середній	16-21	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

Якщо при перевірці в ІНДЗ не виявлено суттєвих фахових помилок, оформлення її відповідає вимогам кафедри, то така робота може бути прийнята без захисту з оцінкою „відмінно”. У всіх інших випадках ІНДЗ захищається автором з виставленням відповідної оцінки в межах до 30 балів.

ВІДМІННО, що відповідає 28-30 балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам кафедри.

ДОБРЕ, що відповідає 22-27 балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному обсязі і вона не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

ЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 16-21 балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

НЕЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 0-15 балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студента дає неправильні відповіді.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Психологія самопізнання та саморозвитку».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Психологія самопізнання та саморозвитку» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де

зазначено види й терміни контролю. Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Реферативні дослідження та есе, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань магістрантів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2., табл. 8.3. та табл. 8.4.

Таблиця 8.1

Розподіл балів, що присвоюються бакалаврам за різні види навчальної

Види навчальної роботи студентів	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку
Відвідування лекції	1	8
Відвідування сем. та практичних занять	1	6
Робота на семінарському занятті	10	6
ІНДЗ	30	1
Виконання самостійної роботи	10, 20	2
Модульна контрольна робота	25	2

Відповідно до попередньої таблиці у табл. 8.2 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Психологія самопізнання та саморозвитку».

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Таблиця 8.2

Розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Психологія самопізнання та саморозвитку».

Види діяльності	Максимальна кількість балів
Робота на семінарах, лекціях (Змістовий модуль 1)	37
Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 2)	37
Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
Модульні контрольні роботи	50
Самостійна робота	40
Разом	194

Індекс перерахунку: $194/100=1,94$

Всі інші бали, що обрав студент вираховуються так: набрана студентом кількість балів ділиться на 1,6.

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, доповідь.

➤ **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.4

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.5.

Таблиця 8.5

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ відео-матеріали;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Безпалько О, Савич Ж. Спілкуємось та діємо: навчально-методичний посібник. – К.: Навчальна книга, 2002.
2. Пезешкіан Н. Психотерапія повсякденного життя: тренінг вирішення конфліктів.- СПб.: Речь, 2004.
3. Інтернетресурси

Додаткова:

1. Зеер Э.Ф., Рудей О.А. Психология профессионального самоопределения в ранней юности. – М.: МПСИ / Воронеж: МОДЭК, 2008. – 256с
2. Игры - обучение, тренинг, досуг. На пути к совершенству. Искусство экспромта /под ред. Петрусинского В.В. – М.: Новая школа, 1995. – 96с.
3. Козлов Н.И. Лучшие психологические игры и упражнения. Переиздание. – Екатеринбург: Изд-во АРД ЛТД, 1997. – 144 с.
4. Кон И.С. В поисках себя. Личность и самосознание. – М.: Политиздат, 1984. – 336с.
5. Крайг Г. Психология развития. – СПб: Питер, 2000. – 992с.
6. Максименко Ю.Б., Ильина Т.Б. Некоторые техники социально-психологического тренинга. – Донецк, 1994. – 18 с.
7. Методичні рекомендації по проведенню тренінг – курсу для підлітків-лідерів з питань просвітницької роботи щодо здорового способу життя. Програма міністерства освіти і науки України /ПРООН/ЮНЕЙДС “Сприяння просвітницькій роботі “рівний – рівному” серед молоді України щодо здорового способу життя” / Автори упорядники С.О.Свириденко, Г.Г.Ковганич. – К.: 2001. – 57 с.
8. Общая психодиагностика. – (Методические указания). /Автор-составитель О. В. Белова. – Новосибирск: Научно-учебный центр психологии НГУ, 1996.
9. Пинт А.А. Самоисследование – ключ к высшему Я. Понимание себя. – М.: Ин-т психотерапии, 2001. – 256с.
10. Практическая психология в тестах, или как научиться понимать себя и других. – М.: АСТ-ПРЕСС Книга, 2003. – 400 с.
11. Профессиональная самореализация личности в современном обществе /под ред. Федосенко Е.В. – СПб: Речь, 2009. – 128с.
12. Смит Мануэль Дж. Тренинг уверенности в себе. – СПб.: ООО «Речь», 2001. - 244 с. – (Серия «Психологический тренинг»).
13. Франкл В. Человек в поисках смысла. – М.: Прогресс, 1990. – 368с
14. Харин С.С. Искусство психотренинга. Заверши свой гештальт. – Мн.:

15. Цзен Н.В., Пахомов Ю.В. Психотренинг: игры и упражнения. – М., 1988.
16. Яценко Т.С. Психологічні основи групової психокорекції: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1996. – 264 с.